

SLOVENEK

Valje po pošti:
 Za celo leto (asp.) ... K 50.—
 Za en mesec ... K 4.50
 Za šestmesečno ... K 25.—
 Za ostale izdajke ... K 50.—
V Ljubljani na dom
 Za celo leto (asp.) ... K 48.—
 Za en mesec ... K 4.—
 V prvi prejemni mesec ... K 2.50
Sobotna izdaja:
 Za celo leto ... K 10.—
 Za šestmesečno ... K 12.—
 Za ostale izdajke ... K 15.—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vrne; neizbrana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, zbirke št. 511.
 bezn.-kara. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Slovansko bogoslužje.

Slovansko bogoslužje je v tesni zvezi s tisočletnim bojem med Germanstvom in Slovanstvom. Zmaga Germanstva je pred tisoč leti med zapadnimi Slovani uničila versko-kulturno delo sv. Cirila in Metoda in s tem tudi slovansko bogoslužje. Poraz Germanstva je torej odstranil glavno zapreko slovanske liturgije. Jugoslovanski škofje so spoznali, da je prišel ugoden čas za obnovo slovanskega bogoslužja.

Vprašanje bogoslužja in bogoslužnega jezika je sicer v zvezi z vero, a ni strogo versko vprašanje, marveč vprašanje primernosti, vprašanje metode in oportunitete. Zato so razni papeži to vprašanje različno reševali; celo isti papeži so menjavali svoje stališče. Katoliška cerkev gotovo želi, da bi bilo bogoslužje enotno. A dovoljuje tudi izjeme, če ima za to zadostne razloge. Težko pa je v posameznih slučajih odločiti, ali so razlogi za izjemo zadostni. Razlogi za posebno bogoslužje so lahko zgodovinske pravice, ali pa korist vere. Zgodovinske pravice so navadno v zvezi z verskimi ozirji, ker se stare pravice navadno težko odtegnajo brez škode za vero. Obojni razlogi govorijo za uvedbo slovanskega bogoslužja.

V prvih krščanskih stoletjih je nastalo mnogo raznih obredov v raznih jezikih. A od 4. stoletja dalje so začeli bogoslužje enotno urejati. Teženje po enotnem bogoslužju je bilo vedno večje in torej uvajanje novih bogoslužnih jezikov vedno težavnejše. Na zapadu se je med Romani in Germani že udomačilo latinsko bogoslužje. A ob koncu 9. stoletja se v središču Evrope nenadno pojavi slovansko bogoslužje. Odkod ta nenaadni pojav?

Germani in Romani so bili že tako zvezani s krščansko latinsko kulturo, da so latinsko bogoslužje že smatrali za svojo državno in narodno last. Krščanska vera in latinsko bogoslužje jim je služilo za podjarmljenje in potujčevanje Slovanov. Prav ta razlog je zaviral napredek krščanstva med Slovani. Torej je bilo za razširjanje krščanstva koristno, da se Slovanom določi slovansko bogoslužje. Ta verski in metodični razlog je bil merodajen za velika slovanska apostola. Sv. Ciril je bil moder vzgojevalec in je vedel, da je slovansko bogoslužje koristno za krščansko vero.

Za papeže, zlasti za velikega in bistroumnega Nikolaja I. (858—867), so bili merodajni tudi cerkvenopolitični razlogi. Prevelika oblastnost nemških vladarjev in nasilna ekspanzivnost Germanstva je bila nevarna katoliški vesoljnosti in cerkveni svobodi. Zato je Nikolaj I. z veseljem pozdravil delovanje sv. Cirila in Metoda, ki naj bi z apostolskim delom med Slovani utrdila ravnotežje katoliške vesoljnosti proti enostranskemu Germanstvu in proti bizantinskemu separatizmu. Slovani naj bi tvorili spravi most med Vzhodom in Zahodom.

Veliki Nikolaj I., globoki filozof in goreči apostol Ciril ter spretni organizator Metod so dobro umevali veliko kulturno poslanstvo Slovanov in važnost slovanskega bogoslužja. Žal, da nasledniki Nikolaja I. niso imeli niti tako širokega obzorja niti toliko energije. Žal, da je prežgodaj umrl sv. Ciril, bistroumni ustanovitelj in najspretnější branitelj slovanskega bogoslužja. Žal, da moravski knezi niso imeli zadosti politične modrosti. Germanstvo je zmagalo.

Versko in kulturno delo slovanskih apostolov je bilo na Moravskem uničeno. A na Vzhodu je duh sv. Cirila in Metoda zmagoval ter si v zvezi s Carigradom osvojil polovico Evrope. Prvi nemški katoliški orientalist Baumstark (Historisch-polit. Blätter 1915, zv. 156, str. 702—704) z boleščjo priznava usodno tragiko germanškega boja proti slovanskemu bogoslužju. Nasilje nemških knezov in škofov, ki so v službi nemške politike preganjali sv. Cirila in Metoda, je krivo, da se je porušilo evropsko in katoliško ravnotežje. Nemci so si sami nakopali svetovno vojno in poraz.

Slovansko bogoslužje je torej svetovno-politične važnosti, a ima tudi toliko pomena za katoliško Cerkev, da se bo med zapadnimi Slovani gotovo zopet obnovilo. Za slovansko bogoslužje imamo zadosti verskih razlogov, ki bodo to vprašanje končno odločili.

Na Koroško!

Trst, Goriška in Istra stoje danes v ospredju našega zanimanja in naše skrbi. To je čisto umevno, saj so to naši najlepši kraji. Vendar danes ni v naših rokah, da bi v tem oziru mogli za sedaj kaj spremeniti. Delati moramo, da opozorimo na naše zahteve in pravice potom Srbije celo entento, ki nam je prijazna. Upamo lahko, da nam bodo kmalu zasijale lepše razmere.

Drugeče je s Koroško. Koroška je bila vedno najbolj skeleča rana na našem narodnem telesu. Če ima mlada svobodna Jugoslavija kje kaj mučenikov, jih ima na Koroškem. Pod nezasiplanim nasiljem so ostali ondi naši ljudje zvesti naši misli, jo širili in jo popularizirali tako, da je potegnili za seboj tudi one, ki so bili v narodnem oziru za nas že na pol mrtvi.

Ko so prve naše čete prestopile koroško mejo ter so naši veselo zasedli skoro celo severno mejo na Štajerskem, smo mi upali, da bodo naši fantje skupno z junaškimi Srbi osvobodili izpod nemškega terorja vse koroške Slovence, ki se danes ondi nahajajo. Vsak dan so v smrtni nevarnosti. Koroški Slovenci v najoddaljenejši slovenski vasi je trdno upal na pomoč z juga, da ga reši. Zaupal je, ali naj bo to zaupanje poplačano s tem, da jih še dalje prepuščamo nemškemu nasilju? Marsikaj dragocenega časa je prešlo; nemška tolpa je danes organizirana in ogrožuje ne le Slovence v nezasedenih krajih, marveč tudi one dele, ki so že od naših zaseden. Tu ne veljajo nobeni pomisleki! Ko gre za življenje naših ljudi, morajo pasti vsi ozirji. Dovolj je posvetov, naj govori dejanja! Nobene garancije nam ne more danes nuditi takozvana koroška nemška vlada. Edina garancija je dejansko varstvo, ki ga moremo nuditi le, če te kraje čimprej zasedejo naši vojaki.

Sinoči nam je došlo poročilo, da so nemške oborožene tolpe napadle Področico in ondi zajezele Narodno stražo. Ista usoda je doletela jezejsko narodno stražo, ki je prihitela na pomoč. Področica je zopet v nemških rokah in pomoč nujno potrebna.

Pokažimo voljo, da bodemo tudi koroški Slovenci imeli v mejah Jugoslavije. To od nas koroški bratje pričakujejo in zahtevajo.

Kočevska pisma.

1. pismo.

Dolga leta sem preživel na Kočevskem, spoznal vse sloje in stanove, prebil mnogo prijetnih uric, zanimam se še vedno za tamnošnje razmere ter sem poučen o njih. Tudi na list »Gottscheer Bote« sem naročen. Prej sem ga bral z veseljem in zanimanjem, a odkar se je pojavila Jugoslavija na političnem obzorju ter postala dejstvo, je postal »G. B.« ves drug: zagrizen, krivičen, hinavski, laže in zavija. Mnogokrat sem se čudil, da tamonjši slovenski razumniki na vse to ne odgovorijo, le sem pa tje je izšla kaka mala stvar v listih. In vendar bi bilo potrebno, na vse to odgovoriti stvarno in javno, da se pouči o tem slovanska, pa tudi kočevska javnost. Slovenska javnost; Slovenci na Slovenskem le predradi gledajo na kočevske Slovence z nekim preziranjem, ne upoštevajo njih nasvetov in opominov, in vendar zaslužijo vsak Slovenec, ki doli prebiva ali službuje, posebno spoštovanje že zato, ker vztraja v teh nad vse zoprnih razmerah, in še večje spoštovanje, ako dela za Slovenstvo. Biti pravice Slovincem in Kočevcem ter ohraniti povsod toliko zaupanja, da moreš s pridom izpolnjevati svoje dolžnosti, to ni lahko. Tudi imajo kočevski Slovenci — vsaj zdi se mi — vse premalo zaslonbe pri narodni vladi SHS. — Pouči naj se pa tudi kočevska javnost. »G. B.« piše in piše misleč, saj nihče ne bo odgovoril na to v nemških listih. Gotovo ne, ker ne bi odgovora sploh sprejeli ne; a Kočevci sedaj pridno bero »Slovenca« in »Slov. Narod«, pa bodo tem potom slišali pojasnilo ter odgovor na vse to, s čimer jih zadnje čase pita »G. B.« Če le malo premislim, mi je tudi razumljivo, zakaj se nobeden, tamonjši Slovenec ne oglasi v kakem listu: čutil bi kmalu surovo pest nahujskane druhal, ako bi zvedeli zanj. Kdor ne veruje, vprašaj gosp. dekana, kaj so njemu, domačinu, prizadejali leta 1907, njegovi lastni rojaki, vprašaj g. Andreja Kopitarja, bivšega kočevskega kaplana, pa boš izvedel, kaj zna gotova klika!

Zato bi jaz v par pismih rad pojasnil razmere, katere so sedaj na Kočevskem najbolj na dnevnem redu. Glavno vprašanje se suče okrog Selbstbestimmung u. Selbstverwaltung, samoodločbe in samouprave, kakor je v »G. B.« brati številko za številko. Danes, kot podlagi, odgovorim na vprašanje: Koliko je Slovincem na Kočevskem?

»G. B.« trdi, da je po uradnem številu leta 1900. nekako 18.000 Kočevcev. Da številke izgledajo še bolj imenitno, prišteje še 6000—7000 Amerikancev, in tako dobi 24 do

25 tisoč Kočevcev. — Kako krasen in natančen račun to! Tam enkrat prej je pisal o 17.000, sedaj že o 18.000; Amerikance šteje kar približno in dobi zaželeno vsoto. — Pa uradno štetje! To »avstrijsko« štetje dobro poznamo! Tedaj je števni komisar vse slovenske otroke in vse slovenske usmiljenke v »Marienheim« enostavno zapisal za Nemce! Priporočevali so, da so istotako bili za Nemce šteti slovenski uslužbenci občine ter veliko slovenskih poslov. — In kako sedaj učitelji v Kočevju štejejo Slovence, ko delajo šolski kaster. Vprašajo učenca: ali boš hodil v nemško ali slovensko šolo? potem pa mu dokažejo, koliko izgubi, če bo začel hoditi v slovensko šolo. Kajpada se otroci zvečine, tudi slovenskih staršev oglašajo v nemško šolo. — Tiskar Pavliček je kot žitni komisar pobiral podpise proti Jugoslaviji z grožnjo, da bo vsak hudo kaznovan, če bo izdal, koliko je Slovincem v tamošnjem kraju. — Slovenci v župniji Borovce so bili pod vplivom župnika, župana, učitelja ter sosedov tako oplaheni, da se niso upali povedati resnice. (»G. B.« pa zahteva status quo ante do sklepa miru; bi mu pač kazalo). Tako se je štel in se še šteje! — V Stari Cerkvi so učitelji našli 20 otrok, v resnici jih je 60! (Imajo pač tam modernega Moloha, ki žre otroke!)

Natančno štetje od Narodnega sveta v Kočevju izvedeno v mesecih avgust, september in oktober 1918 je podalo drugačne številke! V vseh kočevskih občinah je 20.161 prebivalcev, Kočevcev 14.669, Slovincem 5502 (27%). Teh 5502 Slovincem »G. B.« z dne 4. decembra t. l. enostavno zamolči ter imenuje Kočevje »eine vollkommen geschlossene Siedlung!« Pravi tudi par vrst pozneje: »Die schlichten Leute slowenischer Nation, die da und dort bei uns auf dem Lande wohnen«, s temi besedami odpravi čez 5000 Slovincem! Tako so Kočevci svoj čas nalagali bivšega cesarja Karla, tako hočejo »G. B.« nalagati Narodno vlado in javnost. Radovedni smo le, kako je v tem oziru nalagal »Narodno večje v Zagrebu« bivši kočevski poslanec grof Barbo, ki hoče tam s pomočjo frankovcev (!) Kočevcem izposlovati avtonomijo.

Recimo, da bi res dobili avtonomijo! Kaj bo s temi 5000 Slovincem? Prof. Obergföll bi rekel, počasi se bodo asimilirali. Kako se je vršila ta asimilacija (kako fletna ter nedolžna beseda), povemo prihodnjič enkrat. SHS vlada je obljubila Kočevcem postavno varstvo manjšini, ali so Kočevci kdaj obljubili postavno varstvo Slovincem med seboj, katerih je po nekaterih občinah po 30, 40, da celo 70% v Dragi? Kaj bo s temi? Ali naj se ti zahtevajo avtonomijo?

Pripomnimo še, da med onimi 5000 Slovincem renegati niso šteti, tudi ne oni, ki so Kočevci šele v tretjem rodu in ki so še v resnici slovenske krvi. In koliko jih je, ki se niso upali pokazati svoje narodnosti, ker sicer nimajo miru pred sosedmi. Tako je bilo štetje Narodnega sveta; pa primerjajte štetje »avstrijskih« ter kočevskih organov! Ne, gospodje okrog »G. B.« ter drugi, ki k temu pomagajo, to ni pravično in ne resnično, čeprav ste bili naročeni na rajno »Resnico« ter ste jo prepisavali za »G. B.«

Prihodnjič kaj več o zaželeni avtonomiji sami. Do tedaj pa zdravi, kočevski Slovenci ter vsi pametni ter pošteni Kočevjarji.

Mariborsko pismo.

Maribor, dne 4. dec.

Čiščenje po uradih se vrši tudi v Mariboru, sicer počasi, a dosledno. Minuli četrtek sta dobila oba poštna urada nalog, da se mora zanaprej uradovati slovenski. Zato so v petek opoldne stopili vsi nemški poštni uradniki in uradnice v stavko. Ker je narodna vlada odstavila nemškega predsednika okrožne sodnije, so stopili v štrajk tudi nemški sodniki in uradniki na sodniji. Kot tretji v družbi so nastopili nemški železničarji, ki so tudi v petek opoldne zapustili delo in prisilili tudi slovenske železničarje, da so storili isto. Toda slednji so imeli še v petek popoldne špod, na katerem so sklenili, da nastopijo že drugi dan službo. Tako se je že v soboto vršil zopet delni promet, dočim se od pone-deljka dalje vsled prihoda jugoslovanskih železničarjev iz Ljubljane vrši promet skoro normalno. Samo od Spilfelda dalje proti Gradcu ne vozijo vlaki, dočim vozijo vlaki od Gradca doli samo do Lipnice.

Medtem je narodna vlada sklicala v soboto predpolne vse stavkujoče poštne uradnike na glavno pošto, kjer so jim predstojniki narodnega sveta sporočili, da so vsled naredbe narodne vlade SHS v Ljubljani opušteni iz službe jugoslovanske države. Enako se je zgodilo tudi stavkujočim sodnikom in sodnim uradnikom. No, vzle temu se vrši delo toliko na pošti, kolikor na sodniji nemoteno dalje.

Na železnici seveda ni bilo mogoče tako temeljito pomesti, ker je južna železnica zasebno in ne državno podjetje. No, na zahtevo narodne vlade v Ljubljani je moralo glavno ravateljstvo južne železnice namestiti na vseh vodilnih mestih Slovence. Tako so Nemci dosegli s stavko ravno nasprotno, kar so hoteli doseči.

Slovenski železničarji medtem prav pridno vrše službo. Samo v delavnicah se niso mogli začeti z delom, ker so nemški in nemčurški vandali po svoji stari navadi poškodovali stroje, predno so zapustili delo. Toda

upati je, da bodo stroji kmalu popravljeni in da začne tudi tam v kratkem redno delo brez stavkujočih Nemcev in nemčurjev.

Zaenkrat pa so naši delavci in vojniki razobesili na delavnici južne železnice naše trobojnice, v znak, da smo tam mi gospodarji!

Medtem pa štrajkajo do danes niso vedeli, zakaj štrajkajo. Najprej so jim voditelji povedali, da se jih hoče militarizirati, dočim so isti voditelji pri Narodnem svetu izjavili, da so proglasili stavko v znak solidarnosti z odstavljenima poštnima ravateljema in z odstavljenimi sodnimi uradniki. Ko so stavkujoči doznali, da so jih voditelji z militariziranjem vodili za nos, je zavladalo med njimi veliko ogorčenje proti voditeljem. Velika večina delavcev bi se rada vrnila na delo, a zadržuje jih le terorizem, da stavkajo dalje. Ke je stavkarski odbor uvidel, da se mu maeje tla pod nogami, je izdal danes letake, v katerih pripoveduje stavkujočim, da stavkaje zato, ker nočejo biti v monarhiji SHS, ampak hočejo priti pod nemško-avstrijsko republiko! Po šestih dneh so torej štrajkujoči srečno zvedeli, zakaj pravzaprav štrajkajo!

Mestna policija v Mariboru je že podzavljena in pričakuje v kratkem prihod večjega števila jugoslovanskih redarjev. Na Magistratu pa gospodari še vedno klika, ki spletkari proti naši državi. No, upamo, da bo tudi tu mera kmalu polna in da bo tudi tej kliki kmalu odklenkalo!

Jugoslavija. Pasić v Belgradu.

Zagreb, 9. Včeraj popoldne ob 5. uri je odšel dvorni vlak iz Zagreba v Brod. Z vlakom sta odpovala poverjenika dr. Drinković in dr. Živko Petričić, ki bosta sprejela v Brodu srbskega ministrskega predsednika Pasića, kateri potuje v naše kraje s 100 politiki. S tem vlakom se potem odpeljejo vsi v Belgrad. Vlak ostane nekaj časa v Belgradu, nato pa odpojuje regent Aleksander v Sarajevu.

Belgrad, 9. decembra. Danes popoldne ob 3. uri je prišel iz Zemuna ministrski predsednik Nikola Pasić s soprogo in hčerko v spremstvu francoskega, ameriškega, italijanskega in grškega poslanika pri srbski vladi. Na pristanišču se je zbralo vse polno belgrajskega občinstva. Delegati Narodnega veča so prišli korporativno z dr. Korošcem in Pribečevićem na čelu. Ko je Pasić med navdušenimi klici naroda stopil s parobroda, sta ga pozdravila dr. Korošec in Pribečević. Nato so mu bili predstavljeni ostali delegati. Ljudstvo je razkritih glav prepevalo srbsko, hrvatsko in slovensko himno. V imenu belgrajskega prebivalstva je pozdravil Pasića Mihajlović. Pasić se je srčno zahvalil in naglašal, da naš narod danes preživlja najvažnejše zgodovinske trenutke. Ujedinjena država SHS. mora odstraniti vse notranje in zunanje zapreke svojega razvoja in stopiti v krog ostalih naprednih držav. V Pasićevem spremstvu so bili med drugimi tudi Ivan Hribar, dr. Franjo Potočnjak in dr. Melko Čingrija.

Pasić Narodnemu Veču.

Belgrad, 9. decembra. (Lj. k. u.) Ministrski predsednik Pasić je Narodnemu Veču v Zagrebu poslal naslednjo brzojavko: Prosim Narodno Veče, da sprejme najiskrenejša čestitke k najslajnejšemu činu našega troimenskega naroda, k proglasenju edinstva s kraljevino Srbijo in Crnogoro, k ustanovitvi točne, neodvisne kraljevine Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki bo v najkrajšem času dokazala, da je dostojen tovariš in zaveznik velikih narodov, ki ravno ustvarjajo novo dobo miru in kulture. Naš troimenski narod se je neprestano boril in stremil, da bi dobil svobodo in neodvisnost in sedaj je v zvezi z ostalimi narodi, ki so si tudi osvojili principe pravice, svobode in neodvisnosti vseh narodov, izvojeval sebi in celemu svetu pravico samoodločbe za svoje bodoče življenje. Globoka hvala in slava vsem, ki so delali na tem, da se udeležijo naši narodni ideali. — Ministrski predsednik in zunanji minister Pasić.

Poslanec Vesnić o pravicah Jugoslavije.

Pariz, 9. decembra. »Petit Parisien« prinaša pogovor s srbskim poslanikom v Parizu Vesnićem, ki je izjavil, da bo prišla Jugoslavija na mirovno konferenco polna ponosa. Srbija je izvršila svojo dolžnost ter bo stopila pred zaveznike brez skrbi, ker ne dvomi o njihovi pravičnosti. Ne da bi se hvalili, sme mo trditi, da smo mi omajali turško cesarstvo in da smo mi omajali in podrli monarhijo Habsburžanov. Pred svetovnim areopagom ne bomo zahtevali ničesar, kar ni naše etnično in moralno. Ali Srbi, Hrvati in Slovenci bodo branili z največjo energijo vsak kosček svoje narodne posesti, pa najsi bo na suhem, na morju ali pa ob morju.

Regent Aleksander Bosni in Hercegovini.
Sarajevo, 9. decembra. Prestolonaslednik regent je poslal narodni vladi SHS v Sarajevu brzojavko, v kateri se srčno zahvaljuje za poslani pozdrav v svojem imenu, kakor tudi v imenu svojega očeta kralja Petra I.

Izjava Svetozarja Pribičevića.
Belgrad, 9. decembra. Pisarna Narodnega veča javlja naslednjo izjavo Svetozarja Pribičevića: Z dopisnikom »Secola« sem govoril samo nekaj minut kot podpredsednik Narodnega veča. Bil sem v Zagrebu tako zaposlen, da nisem mogel dalje časa z njim govoriti. Rekel sem mu: »Vous préparez la guerre future.« (Vi pripravljate bodočo vojno.) Dodal sem mu, da je naš narod radi postopanja Italijanov v zasedenem ozemlju skrajno razdražen in da lahko vsak trenutek pride do spopada. O mejah ni bilo govora. Grda laž je, da sem priznal italijansko pravo do Trsta, Pulja itd. Dopisnik »Secola« Magrini je izjavil, da italijanski narod ne odobrava uradne italijanske politike. Svetozar Pribičević.

Dr. Petrićev namestnik dr. Pavelića.
Sarajevo, 9. decembra. Podpredsednik Narodnega veča dr. Pavelić je imenoval za svojega namestnika pri razgovorih v Belgradu dr. Živka Petrićeva, ki je že odpotoval v Belgrad.

Žito za Jugoslavijo.
Zagreb, 9. decembra. V seji glavnega odbora »Narodnega veča« so sprejeli na znanje brzojavko francoske admiralitete v Kotoru, da nameravajo za Jugoslavijo pripeljati in razdeliti vsak mesec 30.000 ton žita, ki ga bodo izkrcavali v Kotoru, Splitu in na Reki.

Shod hrvatskih socializmov.
Zagreb, 9. decembra. Včeraj dopoldne se je vršil v Zagrebu shod socialnih demokratov, ki ga je sklical delavski svet. Poročal je Wilim Buksek o sedanjem političnem položaju posebnost glede zadnjih nemirov. Za njim je govoril sodrug Brudniak, ki je izjavil: Vsaka skupina ima pravico zastopati in delati za našo, toda te pravice ne priznava tistim elementom, ki delajo to za svoje špekulativne namene in za lastne osebne interese.

Pogreb zagrebskih žrtv.
Zagreb, 9. decembra. Danes dopoldne se je vršil v Zagrebu pogreb vseh onih žrtv, ki so padle v četrtak.

Srbske čete v Zagrebu.
Zagreb, 9. decembra. Danes ponoči ob pol treh je prišel iz Siska v Zagreb vlak s srbsko vojsko iz okoli 650 možmi in 150 častniki. To vojaštvo ostane v Zagrebu. Srbski bataljon, ki je bil dosedaj v Zagrebu, bo prestavljen in sicer najbrže v Kraljevo.

Preventivna cenzura na Hrvatskem.
Zagreb, 9. decembra. Današnja »Narodna Novina« prinaša naslednjo, s katero se uvaža preventivna cenzura na Hrvatskem. To da je bilo potrebno z ozirom na žalostne razmere v Zagrebu. Ko te prenehajo, se cenzura zopet odpravi.

900.000 ameriških Jugoslovancev za pravice Jugoslavije.
Bern, 8. dec. (Lj. k. u.) Ameriški listi poročajo iz San Franciska: Tukajšnji Jugoslovanci so sklenili pridružiti se akciji 900.000 Jugoslovancev v Zedinjenih državah in naprositi predsednika Wilsona, naj se na mirovni konferenci zavzame za pravice Jugoslovancev. Naprositi ga hočejo tudi, da se zastavi za njihovo svobodo in za njihove pravice do morja.

Italijanske želje.
Curih, 9. decembra. Iz Curiha poročajo: Po vestih, ki so prišle iz Italije, je položaj Jugoslavije izredno resen. Del jugoslovanskih čet skupno s kmeti in delom meščanstva zahteva republiko in da naj Srbi takoj zapuste deželo. Italijanska poročila namigujejo na to, da zavezniki ne morejo biti indiferentni z ozirom na te dogodke. Zdi se, da Italijani že računajo s tem, da vkorakajo v Hrvatsko.

Američani na Reki izžvižgali Italijane.

Bakar, 9. decembra. Sinoči je hrvatska čitalnica na Reki priredila veliko zabavo, na katero so bili povabljeni francoski, angleški in ameriški častniki. Italijani niso bili povabljeni. Ko so s Sušaka prihajale dame, so Italijani postavili na most stražo 40 mož, da ne bi mogle na zabavo. Francozi so pa poslali svoje avtomobile in prepeljali vse dame na veselico. Bataljon ameriških vojakov, ki je šel z vezbaljšča, se je ustavil in čakal, kaj bo. Ameriški vojniki in častniki so nosili jugoslovanske kordarke. Med tem je prišel italijanski častnik s karabinierji in zahteval odstranitev jugoslovanskih kordar. Ameriški častniki in vojniki so pa v odgovor izžvižgali Italijane. Splošno se opaža, da vlada na Reki med italijanskimi četami in četami Francozov, Angležev in Američanov velika napetost.

JUGOSLOVANSKO BRODOVJE POD AMERISKIM PRAPOROM.

»Slovenski Narod« poroča iz Pulja z dne 9. t. m.:

Dne 2. t. m. je priplula sem eskadra ameriških, francoskih, angleških in japonskih ladij pod poveljstvom ameriškega admirala. Del našega jugoslovanskega brodovja je bil usidran v pristanišču, a vihra le so na njem zgolj italijanske zastave. Ameriški admiral je to takoj opazil in je vprašal italijanskega poveljnika, čemu ne nosi brodovje zastav vseh entitativnih držav in kako to, da Italijani ne respektirajo prava osvobojenih narodov. Na to so se vršile dolgotrajne konference, ki se jih je v imenu Jugoslovancev udeležilo čehoslovsko konzularno zastopstvo. Italijanske poveljništvo je namreč že opetovano izrazilo željo, da bi Jugoslovanci osnovali v Pulju svoje konzularno zastopstvo, kar pa so

le-ti odklonili, češ, da na svoji zemlji ne potrebujejo takega zastopstva. Zato zastopstvo jugoslovanske interese v Pulju čehoslovsko konzularno poverjenstvo. Uspeh preje imenovanih konferenc, ki se jih je zelo aktivno udeležilo čehoslovsko zastopstvo, je bil ta, da je bilo dne 5. t. m. vse jugoslovansko brodovje — tudi veliki oklopni »Tegetthof« in »Prinz Eugen« ter šest ladij, nakrcanih z materijalom, ki so jih Italijani že prej odpeljali v svoja pristanišča, — zbrano v Pulju, in sicer pod ameriško zastavo, dočim vihrajo na ameriški ladiji »Lacroma« samo jugoslovanske zastave. Poveljništvo v Pulju je prevzelo Amerika kot najmanj interesirana velesila, ki poleg tega ni podpisala londonskega ugovora. Tudi policijsko službo v mestu prevzamejo ameriški mornarji.

Ententni mornarji v Dalmaciji.
Split, 9. decembra. Iz Zadra poročajo, da so tamkaj redno ententne ladje. Ameriške vojne ladje se v Zadru redno ustavljajo. Ententni mornarji prihajajo redno v dotiko z našimi ljudmi in pokazujejo velike simpatije za nas kakor tudi, kako zelo so informirani o zadrskih razmerah.

List za ententne mornarje.
Zagreb, 9. decembra. Nekdo iz Splita predlaga v »Hrvatski Rijeci« v Zagrebu naj prične izhajati dnevnik v francoskem, angleškem in italijanskem jeziku, katerega naj se razširi po obrežju med mornarji in vojaštvom entente ter ga naj kolikor mogoče razširi v inozemstvo. V Splitu je iz tehničnih vzrokov kaj takega nemogoče.

Labi zopet prekorajčili demarkacijsko črto pri Logatcu.

Dne 8. dec. ob 11. dopoldne je prišla v Zaplane iz Petkovca 40 mož broječa italijanska četa s strojnico. Nameravali so zajeti moške v cerkvi, ker so mislili, da je sv. maša. Ljudi ni bilo več v cerkvi. Nastanili so se pri krmarju Mesecu. Fantje in možje-vojaki so ubežali.

Prejšnja demarkacijska črta je bila Logatec — Petkovec. V nedeljo so prekorajčili Italijani to črto in zasedli Zaplano, ki leži 8 km od demarkacijske črte.

V Rovtuh in na Medvedovem brdu so Italijani popisali živino in seno, rekvirirali še niso. Pač pa pobirajo vojaško blago nekdanje avstrijske armade, konje, vozove itd.

Laško nasilje v Logatcu.

Pišejo nam: Včeraj, dne 3. t. m., sem se napotil v Trst. Ko sem prišel v Logatec, so me Lahij prišli in vprašali, koliko denarja imam. Imel sem s seboj 25 K v žepu, ostalo pa skrito. Lahij so mi pokazali pot nazaj, češ: Pojdi v Ljubljano krone zamenjati za lire, potem boš smel v Trst; avstrijskega denarja ne poznamo več. Moral sem se obrniti in iti nazaj.

Italijani v Idriji.

Iz Idrije, 7. dec. Naše vojske na dopustu tirajo Italijani čez mejo: 280 rudarjev so zapisali za odhod in 90 so jih že res odvedli. Še v vojski so bili oproščeni, sedaj v premirju pa morajo kakor jetniki na tuje. Hudo je tudi domačim, ko gledajo, kako jih ženo kakor zločince z nasajenimi bodali na puškah. Včeraj so se idrijski častniki uprli, da peš ne gredo, češ: manj pa da bi jih gnali kot roparje z bajoneti. Hvalili so se, da so veliko bencina zasegli pri naših zalozah v Benečiji; tu ima erar veliko tovornih avtomobilov, a le ne dajo dovoljenja, da bi se peljali. Hoditi morajo dva dni do postaje v Sv. Luciji, a avto bi jih prav lahko v dveh urah pripeljal, ker cesta je vedno po ravnem ob vodi Idrije. Nadporočnik je prišel domu hudo bolan, prvi dan, ko je vstal, je že moral iti se zglasiti, da je v vojaških letih in drugi dan je že odšel. Ugovarjal je, da ne more peš tako dolgo pot; naj vprašajo zdravnika, a vse zastoni. Toliko so le častniki dosegli, da so spremljajoči jih karabinierji sneli bajonete raz pušk. Po kmetih jih love, in kar s polja ali od drugega dela mora z njimi; v Idriji puste, da se gre preobleči in za pot pripraviti.

V Ledinah je pogorela ena hiša, ko so blizu kurili; ker so neke opazke padle in so jih naprtili župniku Marješcu, so ga odvedli v Italijo. Neki ruski ujetnik, ki se še ni vrnil domov, je tolmačil vojakom, kaj bi bil vse rekel župnik in niso več preiskovali, koliko je resnice, kar takoj so ga odpeljali, niti v Idrijo pred vojaško sodnijo ali k dekanu ga niso pustili.

V dveh mesecih menijo da se promet zopet odpre. V Idriji so določili, naj se le po malem dela. »Se nam nič ne mudi s produkcijo, naj se le polagoma dela, saj imamo čas,« tako so določili. Mejo po Doleh in Jeličen vrhu so začeli z žicami zagrajati, ali bi radi zabranili vsak prehod, ali se pa Srbov boje, da bi jih ne napadli. Tako smo čedalje bolj odrezani od sveta, prej navajeni na dvakratno dnevno počsto, ne dobimo sedaj ne častnikov, ne pisem od severja, od južne strani pa tudi nič. Naši rudarji v pokolu niso ta mesec niti plače dobili, in za naprej tudi delavci ne dobe, ker rudarska blagajna je prazna, od severa ni dotoka, od juga nič pritoka. Do sedaj so pripeljali moke za 3 kg na osebo, in to v treh tednih, odkar imamo nepovabljene goste. Obetali so nam pa toliko dobrin, da so se nam začetkomu po štiriletnem stradanju kar sline cedile. A pri slinah je tudi ostalo. Hvalijo se, da so nas oprostili verig Avstrije, a hujše verige nam ponujajo odseščiti. Od četrta naprej so nam vse šole zaprli, niti v realni, niti v čipkarskem tečaju ne dovolijo pouka.

Nasilja Italijanov.

Lošinj, 9. decembra. (Lj. kor. urad.) V. Čumski so zahtevali Italijani od župnika Fučiča, naj uvede v cerkvi mesto staroslovenskega latinskega obred pri mašah, italijanske pridige in molitve. Ker se župnik ni hotel temu povelju pokoriti, so mu zapovedali, kraj zapustiti, sicer ga bodo internirali.

Mali Lošinj, 9. decembra. (Lj. kor. urad.) Pred dnevi je priplula semkaj francoska torpedovka A. R., ki jo je hrvatsko prebivalstvo navdušeno pozdravilo. Francoski poveljnik je obiskal hrvatsko čitalnico, ki je priredila pozdravni večer. Izročili so mu obširno spomenico o dogodkih na otoku, odkar so ga zasedli Italijani. Zaradi tega so Italijani pustili zapreti hrvatsko čitalnico in strogo prepovedali vsako zbiranje. Internirali so kaplana Šimna Piziniča, učiteljico Viko in popa

Pavačica. Kot vzrok internacije so navedli, da so vsi trije inteligentni, brez nujnega opravila in zato nevarni. Odvedli so vse tri s torpedovko v Pulj.

Italijo bo zadala kazen za pohlep.
Split, 9. decembra. Včerajšnja »Nova Dobro« prinaša članek izpod peresa Pere Čingrija, v katerem poudarja, da so bili Jugoslovanci pod Avstrijo preganjani, dočim so se Italijanci podpirali. Končuje: Rad berem v vašem listu poročila o brezobzirnem obnašanju in o preganjanju italijanskih oblastv v okupiranih krajih, ker sem trdno prepričan, da nam bo vse to v korist. Ako so nemška krvoločna koristila Belgiji in Srbiji, a nasilnice Nemčiji, Avstriji in Ogrski so si nakopale na pleča prezir in prokletstvo celoga izobraženega sveta, pod katerim so izginile svetovnega pozornosti. Globoko sem prepričan, da bo nekaj podobnega zadelo tudi Italijo, ako ne opusti svoje megalomanske pohlepnosti.

Iz Češke.

Monakovo, 8. dec. (Lj. k. u.) Z ozirom na vesti, da namerava čehoslovaška republika bavarsko ozemlje začasno zasedati ali si je trajno prisvojiti, kakor tudi z ozirom na vesti o izgredih čeških posadk na Nemškem Češkem, javlja uradna »Korrespondenz Hofmann«: Češka vlada nikakor ne misli na to, da bi se polastila bavarskega ozemlja, ker bi na ta način le povečala narodnostne težkoče. Tudi začasne zasedbe ne namerava. Ako bi morda majhni češki oddelki prekorajčili mejo, bodo takoj odpovedani. Kakor smo mogli ugotoviti, vlada popoln mir in red tudi v onih delih Nemške Češke, ki so zasedeni po Čehih. Med Čehi in nemškim prebivalstvom se vrši živahna izmena življenja in drugih potrebščin.

Praga, 8. dec. (Lj. k. u.) »Narodni Listy« poročajo, da so čehoslovaške čete včeraj zasedle mesto Vrchlabi (Hohenelbe). Mir in red se nista kalila.

Praga, 8. dec. (Lj. k. u.) »Narodni Listy« poročajo: Na podstavi dogovora angleškega vojnega ministrstva s francoskim poveljstvom in pa z zastopniki čehoslovaške armade so Mažari začeli svoje čete umikati s Slovaškega.

Praga, 8. dec. (Lj. k. u.) »Venkov« priobčuje brzojavko, da želi Rumunija skupno mejo s čehoslovaško republiko, da dobi dohod k Črnemu morju.

Praga, 8. dec. (Lj. k. u.) »Narodni Listy« poročajo iz Ogrskega Gradišča: Včeraj se je pri vodji tukajšnjega okrajnega glavarstva zgledilo odposlanstvo vojaštva na Moravskem Slovaškem in je izročilo na vlado čehoslovaške republike naslovljeno spomenico, ki pravi med drugim: »Kot zvesti sinovi češkega naroda in čehoslovaške republike zahtevamo, da se ozemlje, na katerem bivajo Slovaki nekdanje moravske, združi s slovaško veliko županijo Velehrad z glavnim sedežem v Kyjovu (Caya), da se na ta način popravi krivica, ki so jo Mažari in Nemci pred tisoč leti storili slovaškemu narodu.

Dunaj, 9. (K. u.) Vest, ki se v zadnjem času širijo po dunajskih listih, da so se odnosi med Nemško Avstrijo in čehoslovaško državo poslabšali in ki celo trdijo, da je pričakovati pretirana stikov in odstopanja poslaničnika Tusarja z Dunaja, so popolnoma neosnovane. Pogajanja med obema državama so se v poslednji dobi celo ugodno razvila. O stvarni demobilizaciji in likvidaciji se je razpravljalo v zadnji seji državnega sveta in je bilo mogoče odstraniti zapreke, ki so ovirale rešitev tega vprašanja.

Praga, 9. dec. (Lj. k. u. K. u.) Kakor poroča »Pondelnik«, je emavski opat Allan Schaeffleitter včeraj jutraj poizkusil s svojim slugo pobegniti iz samostana. Vstopil je v vlak, ki vozi ob 8. uri 12 minut v Linc. Vzle tem, da je bil civilno oblečen, ga je spoznala dama, ki je o tem obvestila kolodvorsko stražo. Vključ ugovoru so ga aretirali.

Praga, 9. dec. (Lj. k. u. K. u.) Včeraj je bil v Pragi shod župnikov čehoslovaške socialistične stranke. V treh resolucijah, sprejetih na shodu, so zahtevali, naj se razpuste občinska in okrajna zastopstva in naj se nadomestijo z upravnimi komisijami na podlagi paritetnega zastopstva vseh političnih strank. V drugi resoluciji so zahtevali med drugim nacionaliziranje veleposrestitve, železnice, rudnikov, zdravilnih virelov, zasobno premogovnega ozemlja. Soverne Češke ter karvina, udeležbo uradnikov in nastavljenec pri upravi in pri razdelitvi dobičkov obratov in zavodov. Dve resoluciji zahtevata socializacijo cerkve ter ločitev cerkve in šole oziroma politično in socialno enakopravnost žensk.

Čehoslovaki prodirajo.

Tropava, 9. (K. u.) 7. t. m. je petdeset mož broječa čehoslovaška četa zasedla železniško postajo Vitkov, postajo Lichkov in občin Lichkov v okraju Kralupy. Posadka je živila energično rekvirirala. 3. t. m. je zasedlo 20 čehoslovaških vojakov okrajno sodišče in davčni urad v Silperku. Pri sodišču stoji čehoslovaški vojak in branijo nemškimi sodnim uradnikom vstop v uradne prostore.

Mažari.

Mažari za zvezo z Jugoslavijo.

Budimpešta, 9. decembra. Današnji »Az Ujsag« piše: Mislimo, da bi Mažarska, gospodarsko ujedinjena z Jugoslavijo in Rumunijo tvorila tako ekonomsko društvo, v katerem bi mogli najti vsi trije narodi predpogoje svoje sreče.

Mažari gredo v Pariz.

Budimpešta, 9. decembra. Mirovne predkonference se prične v Versaillesu dne 21. t. m., katerih se ne bodo udeležili delegati osrednjih sil. Mažarska republikanska vlada misli, da je izredno važno, da bodo v bližini mažarski delegati, ko se bodo ententni delegati posvetovali v Versaillesu o usodi Mažarov z mažarskimi narodnostmi, da morejo tako pravčasno in objektivno informirati entento in mirovno konferenco o mažarskih zahtevah. Grof Karoly je sklenil odpotovati še ta teden v Pariz. Z njim gresta v Pariz tudi ministri Jaszy in Diner.

Mažarska v kritičnem položaju.

Budimpešta, 9. decembra. Med posameznimi frakcijami, ki tvorijo vlado, je prišlo do ostrih konfliktov. Socialno demokratični člani kabineta ostro nastopajo proti pristašem Karolyja, nasprotno postajajo člani Karolyjeve stranke nezadovoljni s samim Karolyjem, ker da preveč popušča zahtevam socializmov. Situacijo poslabšuje še veliko pomanjkanje premoaga in s tem zvezane težave. Da

našnji »Magyarország« piše, da je država v resni kritični situaciji.

Brezuspešna gospodarska pogajanja med Hrvati in Mažari.

Budimpešta, 9. decembra. Danes popoldne ob 5. uri je gospodarsko poverjenstvo pod vodstvom banskega svetnika Mihalića s člani mažarske vlade in mažarskimi interesi razpravljalo pod predsedstvom državnega tajnika trgovinskega ministrstva. Konferenca se je končala negativno. Vzrok temu je predsednik državnih železnic, Hrvatska delegacija je zahtevala, da se na meji zaustavljen blago, namenjeno za Hrvatsko, pusti naprej in da dajo Mažari principijelno izjavo, da bodo pustili prevažati blago, ki se bo izvažalo iz Nemške Avstrije ali čehoslovaške preko mažarskega ozemlja. Te zahteve niso uvažili, čeprav so hrvatski delegati izjavili, da osigurajo za te transporte premoag. Hrvatski delegati odpotujejo najbrže že jutri na Dunaj.

Mažari na Erdeljskem.

Budimpešta, 9. decembra. Vseučilišni profesor Istvan Apathy je prispel semkaj s predsednikom Narodnega sveta v Kološvaru Vincem, da se posvetuje o ustanovitvi mažarske vlade za Erdeljskem. Verjetno je, da bo kološvarski narodni svet pooblaščen prevzeti vlado nad Mažari na Erdeljskem.

Friderik habsburški se hoče prikupiti Mažarom.

Budimpešta, 9. (K. u.) Ogrski kor. urad poroča: Friderik habsburški je izročil ogrskemu vojnemu ministru 500.000 kron s prošnjo, da uporabi to znesek za vojske, vračajoče se v domovino. Od teh je določenih 50 tisoč kron za vračajoče se v Požun.

Ogrski minister za narodno blaginjo.

Budimpešta, 9. decembra. (Lj. k. u.) Ogrski korespondenčni urad poroča: Bivšega ministra Zigmunda Kunfija so včeraj imenovali ministrom za dela in narodno blaginjo.

Ogrsko vojaško poročilo.

Budimpešta, 9. decembra. (Lj. k. u.) Tiskovni urad vojnega ministrstva priobčuje nastopno poročilo o tujih četah na Odrskem: Čehi: Med Devinom (Deven) in Sredo (Szered) so določili s Čehi provizorično demarkacijsko črto. Proti Nitri prodirajo čete češke stoji na črti Rečenyi — Zločeke. Rumuni: Rumunske čete so tudi severno od Mez-Banda prekorajčile demarkacijsko črto in so dospole s prvim oddelkom do Mez-Hadaras. Zasedle so tudi Bistricu v veliki županiji Bistrica. Nasodu. Hrvatje in Slovenci: Krdela, ki so prodrla preko Radgone, so se umaknili za jugoslovansko mejo. Srbi: Položaj se ni izpremenil.

Dunaj pred katastrofo.

(Poročilo z Dunaja 8. decembra.)

Politična prekucija, pomanjkanje življenjske premoaga ter naval brezposelnih delavcev, vsi ti faktori ustvarjajo nevarno situacijo v glavnem mestu stare Avstrije. Različno pripravljeno ljudstvo na pomanjkanje, katero bode v najbližnjih dneh moralo prenašati. Tako n. pr. bodo od danes naprej vsi javni lokali radi pomanjkanja premoaga zaprti, vsaka družina sme porabiti samo za 20 vinarjev plina, bodisi za razsvetljavo ali kurjavo, tudi tramvajski promet bo ustavljen, železnice imajo le za nekaj dni premoaga, potem jih čaka ista usoda kot mestna prometna sredstva. Seveda stoji tudi vse tovarne in morajo zaradi tega celo svoje stare delavce odpustiti. Število delavcev pa je vsled demobilizacije na Dunaju zelo naraslo, in brezposelnih ljudi je videti vse polno po cestah. Sicer odpuščeni vojniki, ki so potrebni po zadnjih napornih dneh počitka, še ne iščejo služb, tudi se vojak ne more tako hitro pripraviti k delu, kateremu se je popolnoma odvadil. Vsekakor pa je pričakovati najhujšega, ko bode enkrat pomanjkanje prisililo vse te ljudi do tega, da si bodo morali iskati dela. Da je Dunaj skrajno slabo preskrbljen z živili, tega še omenjati ni treba. Žita in mesa za najnujnejšo potrebo ima še mesto, popolnoma pa manjkata krompir in sladkor; ker pa so parni mlini tudi delo ustavili, ne bode kljub temu, da je žitno zrnje na razpolago, mogoče oddajati ljudem moke.

Vse te materijalne momente pa otežkočajo sedaj še politične razmere. Z novo židovsko vlado ljudstvo ni zadovoljno. Čeprav ima mogoče vlada najboljša namene, se vendar čuje deloma opravičeno protizidovsko hujskanje. Položaj dunajske vlade spominja na ruske razmere, ko se je v Moskvi izdajal ukaz za ukazom, katerih sila niti do predmetnih črt ni prodrla. Odpuščenih uradnikov je mnogo: Oficirjev in dijaštva toliko, da se ne ve, kam z duševnim proletarijatom. Baje ima Nemška Avstrija 80.000 brezposelnih uradnikov, katerih zbirališče je sedaj Dunaj, kajti vsak izmed teh brezposelnih bi si rad osebo zasigural mesto pod novo vlado.

Torej je na Dunaju sedaj položaj tak: Na eni strani mnogo ljudstva, na drugi strani pa skrajno pomanjkanje vsega. Žalibože je pa še mnogo naših ljudi, ki trpe sedaj mnogo več pomanjkanja kot kdaj poprej na Dunaju in njegovi okolici. Smatrajo se za tuje in nemška vlada se ne čuti poklicano skrbeti za nje. Nujno je treba, da te ljudi prej ko mogoče spravimo v domovino, da jih rešimo najhujšega, dokler je še kolikšna možnost. Sicer izvrstno deluje v tem smislu konzularna agencija SHS in pa vojaški oddelek SHS v starem vojnem ministrstvu. Te dve instituciji odposiljata s transportnimi vlaki dvakrat na teden naše vojske v domovino, toda gotovo so z delom tako preobremenjeni, da se ne morejo za naše begunce več brigati, kolikor njih delokrog to zahteva. Potrebno bi bilo, da naše begunce s posebnimi transporti kmalu pošljejo v domovino, da ne postanejo žrtve razmer, ki vladajo na Dunaju in v Nemški Avstriji.

Hvaloznost naših beguncev bi bila v izredno oporo naši vladi, če bi ta poskrbela, da pridejo domov in ukrenila potrebno, da se začasno nastanijo in prežive.

Dunaj, 9. decembra. (Lj. kor. ur.) Vodja mednarodnega komiteja Rdečega križa, Fernerio, je izjavil poročevalcem, da je njegov vtis po obisku otroških in drugih bolnišnic na Dunaju skrajno neugoden. Pomanjkanje hrane in premoaga vpliva kar najhujše na bolnike. Kar je videl ta dva dneva na Dunaju bede, ki se je zadnje dni še izdatno povečala, presega vse, kar je pričakoval. Že kot človek, še veliko bolj pa kot zastopnik največje človekoljubne organizacije sveta, ženevskega Rdečega križa, hoče na pristojnem mestu zastaviti ves svoj vpliv, da se te razmere čim prej odpravijo, tako glede življenja, kakor glede premoaga.

Nemčija.

Köln, 8. dec. (Lj. k. u. K. u.) »Kölner Generalanzeiger« poroča, da je Mülheim ob Ruhr: Vseled obtožbe veleizdaje, ki so jo baje zakrivila s tem, da so poizkušali pridobiti entento za zasedbo industrijskega ozemlja, so bili po večernem zaslišanju po delavskem in vojaškem svetu v Mülheimu aretirani veleindustriji Avgust Thiessen, Franc Thiessen ml., Edmund Stinnes in več ravnateljev veleindustrijskih podjetij. Aretirane so odpravili v Münster in jih odvedejo od ondat v Berlin, kjer se bodo morali zagovarjati.

Berlin, 8. dec. (Lj. k. u. K. u.) Propagandni odsek socialno demokratične stranke je sklical za danes dopoldne v Berlinu 13 zborovanj; vsa so bila dobro obiskana. Znani voditelji stranke so predavali o socializmu in demokraciji. Zborovanja so bila mirna. Po zborovanjih so udeleženci trumoma odkorakali z rdečimi zastavami proti sredi mesta. Tam so se razkropili. Opoldne so imeli neodvisni socialni demokratje tri zborovanja; tudi na teh ni bilo nobenega nemira. Naposled je sklicala skupina Spartakus za popoldne v Treptowskem parku zborovanje, ki se ga je udeležilo približno 3000 ljudi. Med drugimi govorniki je nastopil tudi Liebknecht. Majhni oddelki so odkorakali po zborovanju proti Berlinu, razšli so se pa še pred mestom. O kakih nemirih ali izgredih do večera ni bilo nobenega poročila.

Berlin, 8. dec. (Lj. k. u. K. u.) Na shodu Delavskega sveta v dvorani državne zbornice je poročal član izvrševalnega sveta Cohen (Reuss) o dogodkih poslednjega petka v zbornici in na Chausseestrasse. Obžalovanja vredno krivdilo je povzročilo več tragičnih nesporazumov. Na vsak način se bodo morale čete zagovarjati. Napačno je, ako se podtika dogodki Ebertu in Scheidemannu. Gotovo je, da so se poskušali meščanski sloji upreti. V skupni seji sta se izjavila vlada in izvrševalni svet za trezno in mirno politiko. Delovati hoče skupno. Na poročilo Heinaja, da je vrhovno armadno vodstvo ustanovilo v Berlinu generalno poveljništvo, ki ne pripozna vojaških svetov, in da je v okolici več garnizijskih divizij docela udanih častnikom, je izjavil Cohen (Reuss), da bo državni kancelar glede tega preskrbel stike s svojim ministrom in da se vse pojasni.

Nemški cesar Viljem in prestolonaslednik pride pred sodišče.

Zeneva, 9. decembra. Nemška vlada je sklenila izročiti bivšega cesarja Viljema in pa nemškega prestolonaslednika sodišču. Ta svoj sklep je sporočila nizozemski vladi.

Viljem II. poskusil samoumor.

Lipsko, 10. »Leipziger Tagblatt« poroča: Viljem II. se je poskusil ustreliti, a se ni zadell, marveč je krogla zadela nekega gospoda iz njegove okoličnice. (Slab strelac je bil ta vrhovni nemški vojni gospod! Op. stavca.)

Razna poročila.

Ukrajinci in Poljaki.

Kijev, 9. (K. u.) »Kijevskaja Mysel« piše: Minister za zunanje stvari je sklenil, da bo ukrajinska vlada protestirala zoper zasedbo Lvova in Przemysla po Poljaki. Protestiralo se bo zoper navzočnost poljskih čet na holmskem ozemlju. Poljska vlada naj odpokliče svoje čete iz teh okrajev.

Balfour o zvezi narodov.

London, 8. dec. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: V razgovoru z zastopnikom lista »Associated Press« je Balfour dejal: Po mojem mnenju je najvažnejše vprašanje, ki ga bo obravnavala mirovna konferenca, vprašanje zveze narodov, ki je brezpogojno potrebna, ako naj vojna ima vse tiste dobre posledice, ki jih želimo. Zveza narodov mora biti nekaj več nego pomoč za preprečevanje vojen. Ne verjamem, da bi svetu bila demokracija tem bolj zagotovljena, čim več bo demokratičnih držav. Ne smemo misliti, da bo onemogočena vsaka krivica, ako se ustvarijo take razmere. Tudi sosedne demokracije morejo začeti vojno, ako se v njih razpase rivaliteta. Zveza narodov je potrebna, da nadzira in brzdajo zločinsko častihleple velikih avtokracij in da odvrača lahkomišelnost in prenenjenih vojen. Zveza narodov bo kurator manj razvitih dežel. — Na vprašanje, ali bo Rusija na konferenci zastopana, je Balfour odgovoril: Težko je definirati, kaj je Rusija. Z boljševiško vlado nimamo nikakršnih zvez. Menim, da se ruske razmere uredijo na konferenci.

Posvetovanja glede prehrane.

Pariz, 8. dec. (Lj. k. u.) Kakor poročajo listi, se v Londonu med francoskim ministrom za prehrano, trgovinskim ministrom in ameriškim kontrolorjem za živila Hooverjem vrše važna posvetovanja glede prehrane.

Domovinska pravica Avstrijcev in Mažarov v Ameriki.

Bern, 8. dec. (Lj. k. u.) Kakor poročajo ameriški listi iz New Yorka, je izjavil predstojnik urada za domovinsko pravico, da smejo Nemci, Avstrijci in Mažari, ki so prejeli svojo drugo domovnico in morejo dokazati, da so se tekom vojne obnašali proti Zedinjenim državam povsem lojalno, položiti končno prisego, na kar postanejo ameriški državljani.

Poincare v Metz.

Metz, 8. dec. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Predsednik Poincare je semkaj dospel s spremstvom. Prebivalstvo mu je priredilo živahne ovacije. V mestni hiši so bili govori, v katerih se je izražala radost, da se je združila Alžacija-Lorena s Francijo. — Jutri odpotuje predsednik v Straßburg.

Razno.

London, 7. dec. (Lj. k. u.) Reuterjev urad je izvedel iz uradnega vira, da se je izročitev 2000 letal, določena v pogodbi za premirje, v zadnjem tednu nadaljevala. Zavezniki bodo kmalu imeli vse število letal, ki jim gredo po pogodbi.

Predzgodovina vojne.

Berlin, 9. decembra. (Lj. k. u.) Po vesti iz Amsterdama je rekel lord Haldane: Mobilizirali smo v ponedeljek, 3. avgusta 1914, ob enajsti uri, to je 36 ur pred napovedbo vojne. Nekoliko ur po napovedbi vojne je bil ekspedicijski voj onstran kanala, ne da bi o tem kdo kaj vedel. List »Berliner Neueste Nachrichten« pripominja temu: Ta pozna priznava bivšega angleškega vojnega ministra pripušča sodo, katere okoliščine da so povzročile svetovno vojno. Anglija je že mobilizirala, ko se je angleški poslanik v Berlinu sir

Goschen še pogajal z državnim kancelarjem von Bethmann-Hollwegom.

Tirolska in Italija.

Inomost, 9. decembra. (Lj. k. u.) Po listu »Innsbrucker Nachrichten« poročajo privatne vesti, da sta podala bivši državni poslanec in sedanji italijanski senator dr. Conci in tridentški knezoški dr. Endrici italijanski vladi vlogo, kjer priporočata, da se nemška južna Tirolska ne priklonijo ozemlju kraljevine, ker to ne bi bilo v interesu Italije.

Politične novice.

+ **Pogajanja v Ljubljani.** Včeraj dopoldne so se v Ljubljani pod predsedstvom poverjenika za trgovino in obrt dr. Karla Trilera začela pogajanja med zastopniki narodne vlade nemško-avstrijske republike, štajerske in koroške začasne vlade. Narodno vlado SHS v Ljubljani zastopajo poverjeniki dr. Janko Brejce (notranje stvari), dr. Lovro Pogajnik (narodna obramba), ing. Vladimir Remec (javna dela in obrt), dr. Karl Triler (industrija in trgovina) ter poročevalec v ljubljanskem uradu za prehodno gospodarstvo Gorienik. Slovensko Koroško zastopajo komisar Narodne vlade SHS za Koroško Franc Smodej, celovski odvetnik dr. J. Müller ter celovski veleobratnik Janko Tavčar. Naše vojaške sile reprezentirajo major Lavrič pl. Zaplas, podpolkovnik Rikard Skubec ter nadporočnik Kren. Češkoslovska republika je na konferenci zastopana po svojem vojaškem pooblaščenju stotniku Juliju Husi. Dunajske vlado zastopajo pooblaščenec nemško-avstrijskega zunanega urada pri Narodni vladi SHS v Ljubljani dr. Josip Fasching, generalni konzul Aleksander pl. Guenther od nemško-avstrijskega zunanega urada, sekcijski svetnik Rudolf pl. Horrak od nemško-avstrijskega prehranjevalnega urada, višji svetnik državnih železnic ing. E. Eizinger od nemško-avstrijskega prometnega urada ter železniški komisar dr. Rudolf Scheidl od istega urada. Nemško Koroško zastopajo predsednik deželne skupščine, beljaški odvetnik dr. Rihard Strobl, podpredsednik deželne skupščine Julij Lukas, pooblaščenec vojaškega poveljništva za Koroško polkovnik Rudolf Wanggo, člani koroške deželne skupščine Gustav Axmann, dr. Josip Pfanzel ter dr. Franc Reinprecht, nadalje deželni svetnik Vincenc Schumy ter celovski odvetnik dr. J. baron Reinlein. Štajersko zastopajo: glavarjev namestnik profesor dr. Anton Rintelen, poslanec štajerske deželne skupščine Henrik Wastian, pooblaščenec zastopnik nemško-avstrijskega urada za javna dela ter gospodarski komisar za Štajersko dr. Viktor Wutte, pooblaščenec štajerske deželne vlade in gospodarski komisar za Štajersko dr. Arnold Eisler in pa načelnik dobrobitnega odbora okrajnega glavarstva Radgone, zastopnik okrajne Lipnice in Radgona ter podžupan v Radgoni dr. Franc Kamnikar. V otvoritveni seji so na razgovor prišla narodnostna in upravna vprašanja Koroške. Danes ob desetih dopoldne se je začela druga konferenca. O razpravah bomo poročali.

Dnevne novice.

— **Sedmina po umrlem belocerkovskem župniku Janezu Klemenu** bo v sredo ob 10. uri. Pogreb blagega pokojnega je vodil ob asistenci 15 duhovnih sobratov novomeški g. prošt, ki je imel tudi ganljiv cerkven govor. Dobri župljani gotovo ne bodo kmalu pozabili krotkega in mirnega svojega duhovnega pastirja, ki jim ga je v njegovih najboljših letih ugrabila zavratna bolezen.

— **Občinski odbor v Borovnici** je v svoji zadnji seji dne 1. decembra 1918 soglasno sklenil, da se prvobiteltja za Jugoslavijo dr. Antona Koroška izvoli za častnega občana tukajšnje občine.

— **Zadružna vest.** Od Zadružne centrale so odstopile Hranilnica in posojilnica na Jescenah. Hranilnica in posojilnica Dolsko. Hranilnica in posojilnica v Šmarjeti in Hranilnica in posojilnica v Velikih Laščah. Izjavile so, da pristopijo zopet k Zadružni zvezi v Ljubljani.

— **Iz Lesca** se nam poroča, da je po kratki bolezni umrl postajni mojster Jos. Snoj, tačas pri Sv. Petru v Šumi, Istra. N. v m. p.!

— **Slovensko tajništvo pri Narodnem veču v Zagrebu** išče strojepisko, nemško in slovensko stenografsko moč pod ugodnimi pogoji. Zglasiti se je pri Narodnem svetu v Unioni v Ljubljani.

— **Apostolski molitvenik** obsega krasne nove molitve; vmes so najlepše molitve iz vzhodnega slovenskega bogoslužja. Pridejan je zanimiv pouk o vzhodni cerkvi, o pravoslavju in o vzhodnem slovenskem bogoslužju. Cena 2 K 80 vin. Dobiva se v Katol. bukvarni in v prodajalni K. T. D.

— **Poziv poverjenika za mornarico za nametanje naših mornarjev.** Zaradi znane naličnosti Italijanov je bilo prisiljeno veliko naših mornarjev, ki so opravljali štiri in pol leta svojo težko službo v prid tujeve, zapustiti naše brodoge in naša pristanišča. Večina njih je sedaj brez sredstev in kruha in navezani so na pomoč domovine. Med njimi je veliko število strokovno in tehnično izobraženih (strojevodij, kurjačev, elektrotehnikov, radiotelegrafistov in brzojavnega osebja, kancelistov, računovodij itd.). Da ti ljudje, posebno oženjeni bivši podčastniki, dobe kolikor prej mogoče stalni zaslužek, se pozivlja vsa jugoslovanska veleposel in industrija kakor tudi vsa trgovska in obrtna podjetja, da pri nameščanju delavskih sil upoštevajo zgoraj imenovane. V slučaju potrebe naj se obrnejo na poverjenika za mornarico (Gajeva ulica 30, Zagreb) in naj navedejo, kakšnega strokovnega osebja potrebujejo in za kakšno delo. Ob enem naj navedejo pogoje, pod katerimi bi bili pripravljani sprejeti jih v službo.

— **Poziv vsem brezposelnim!** Narodna vlada SHS v Ljubljani je sklenila, da je urediti na vseh okrajnih glavarstvih in mestnih magistratih avtonomnih mest na ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani evidenco brezposelnih delavcev, delavk, nastavljenec in nastavljenic. V to svrhu se ustanove posebni evidenčni uradi za brezposelne na okrajnih glavarstvih in mestnih magistratih. Vsak brezposelni delavec, delavka, nastavljenec, nastavljenka se naj od 9. decembra t. l. dalje do preklica oglasi osebno ali pisмено pri svojem okrajnem glavarstvu ali magistratu v evidenčni pisarni za brezposelne in odda tam naslednje podatke: svoje ime, bivališče, domovinsko ob-

čino, rojstno leto, poklic, od kedar brez posla, kje, v katerem obratu nazadnje zaposlen in s kakšno plačo, kdaj odpuščen od vojakov, izobrazba v stroki, dovršene šole, znanje jezikov, druge sposobnosti, na kakšno službo pripravljen. Morebitne pritožbe je javiti poverjeniku za socialno skrb v Ljubljani, oddelek za brezposelne.

— **Iz italijanskega ujetništva** so se oglašili sledeči naši vojaki: Krašovec Ivan, Metulje, p. Nova vas; Leskovec Franc, vas Novi svet, p. Hotederšica; Mikoli Ivan, Brezovica, Istra; Pezdinir Alojz, Dovje; Krebelj Franc, Zavodna, p. Šostanj; Klumpf Jožef, Babno polje, p. Stari trg; Kranje Janez, Sevnica; Koruza Stanislav, Gabrije, Vipava; Klemencič Franc, Maribor; Kuljat Peter, Grgar, Britof; Eadiha Alojz, Ljubljana. — Podpisani pošiljajo srčne pozdrave vsem znancem in znankam. Na svidenje!

— **Izšel je veliki jugoslovanski skladni koledar**, okusno okrašen in stane K 8-80. — Dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani. — Dobi se zopet Doklerjev grško-slovanski slovar v močni in lepi vezavi. Stane K 26.— in se dobi istotam.

— **Nahrtnik** je bil na južnem kolodvoru v Ljubljani od dne 5. novembra do 21. decembra ukraden iz garderobe in pomotoma izmenjan. Ker je lastnik nahrtnika ubog begunec in je izgubil svo ročno prtljago in vrednostne papirje ter pošto-hranilnične knjižice pod imenom Antica in Danica Guštin, je s to izgubo hudo prizadet. Nahrtnik naj vrne garderobi ali naj ga prinese v naše uredništvo proti dobri nagradi.

— **Postrezite!** Obvestilo o usodi poddesetnika Leopolda Tobisch, strelski polk št. 26, stotinja strojni pušk št. 1, tretji vod, vojna pošta 385, prosi: poročnik Rudolf Popp, Abtsdorf St. E. G. Ost-Böhmen.

Ljubljanske novice.

Ij Umrla je v ponedeljek dne 9. t. m. ob 8. uri zjutraj v starosti 66 let gospica Agneta Zupanova, učiteljica na šentjakobski ženski osemrazrednici v Ljubljani, sestra preč. gosp. Toma Zupana, Nj. Sv. tajnega komornika. Pogreb bo v sredo 11. t. m. popoldne ob 3. uri iz Gorupove ulice št. 4 v rodbinsko grobnico pri sv. Kristofu. Naše iskreno sožalje!

Ij Odbor KTD bo imel sejo v četrtek ob pol 4. uri popoldne.

Ij Katehetskí sestanek bo v sredo ob 5. uri popoldne.

Ij Glasbena Matica. V sredo dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši občni zbor pevskega zbora Glasbene Matice v pevski dvorani z običajnim dnevnim redom. Pridite polnoštevilni Odbor.

Ij Učiteljski častniki se vabijo na sestanek, ki se vrši v sredo 11. t. m. ob 8. uri zvečer v hotelu Tratinke na Sv. Petra cesti. Predmet: Poročilo odbora. — Odbor.

Ij Dijaki-vojaki! Na zelo važen sestanek se vabijo oni dijaki vojaki, ki so absolvirali 7. gimnazijski odnosno 6. regulni razred in bi v normalnih razmerah maturirali koncem tekočega šolskega leta. Sestanek se vrši v Narodni kavarni v četrtek dne 12. t. m. ob pol 7. zvečer.

Ij Personalni oddelek II. vojnega okrožja sedaj v kazalni II. nadstropje, Kongresni trg, uraduje za stranke (izkaznice, dopustnice, odpustnice, potni listi itd.) vsak dan samo od 10. do 12. dopoldne.

Ij Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani pozivlja vse one člane, ki so čevlje naročili in jih še niso dobili, da se tekom treh dni zglašijo v društveni pisarni Poljanska cesta št. 3 in odvzamejo čevlje. Razdelitev se bode vršila v sredo, četrtek in petek, in sicer popoldne od 1. do 3 ure in zvečer od 6. do 7. ure. Kdor v tem roku ne pride po čevlje, se nani ne bo več oziralo.

Ij Uradniška menza. Vsi dosedaj kot udeleženci prijavljeni se pozivajo, da se zagotovo osebno zglašijo v restavraciji pri Auru, Wolfcova ulica, v četrtek, dne 12. t. m. med 6. in 9. uro zvečer. Kavejco 30 K, ki se ob izstopu vrne, je takrat položiti. Tam se podajo tudi potrebna pojasnila. Menza se odpre v nedeljo, dne 15. t. m.

Ij Društvo slovenskih geometrov pozivlja nujno vse slovenske absolvirane geodete, da prijavijo svoje naslove društvu slovenskih geometrov v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5/II.

Ij Dijaki stojšče v narodni gledališču. Prejeli smo: Razmere so nekaterekrat neznosne. Nujno potrebno je, da se onemogoči vstop gotovim elementom, ki delajo sramoto dijakom. Čemu imamo dijake izkaznice, če je vstop dovoljen vsemu občinstvu, kakor se je pokazalo pri predstavi v nedeljo. Navadno so vstopnice razprodane, pa se vendar lahko človek precej komodno giblje. Nerazumljivo pa je, s kakšno pravico se je v nedeljo natepalo toliko občinstva, da je marsikomu pretila nevarnost, da ga stro. Če se bo tako nadaljevalo, ne bo nihče maral vstopnice, dal bo raje vrtarju napitnino, pa bo laže prišel naprej kot z vstopnico v nedeljo se je dogajalo, da so ljudje brez vstopnice laže in hitreje vstopili na dijaško stojšče kot pa dijaki z vstopnicami.

Ij Izplačevanje vojaških nastanitvenih pristojbin se zopet prične na mestnem magistratu v soto dne 14. decembra 1918 v mestnem vojaškem nastanitvenem uradu (Mestni trg št. 27, III. nadstropje) in sicer: za stanovanja v I. mest. okraju (Poljanski okraj), v II. mestnem okraju (Mestni trg, Stari trg, Karlovska in Dolenjska cesta) in v III. mestnem okraju (Trnovo in Gradišče do Franca Jožefa ceste) v soto dne 14. decembra; za stanovanja severno Prešernove ulice, Franca Jožefa ceste — IV. in VI. mestni okraj — St. Peterski okraj in Vodmat) v ponedeljek dne 16. decembra. — Za Spodnjo Šiško in vse one, ki bi bili zadržani v zgoraj navedenih dneih, v torek dne 17. decembra. Uradne ure izplačevanja so od 3. do pol 6. ure popoldne.

Izgubila se je včeraj dopoldne na Dunajski cesti pri Holzerju rjava denarnica. V nji je bilo okoli 65 K. — Pošten najditelj je naprosen, da jo odda v trgovini Holzer proti dobri nagradi.

Vestnik S. K. S. Z.

• **Šentjakobski Orel v Ljubljani** je imel v nedeljo dne 8. decembra t. l. po štiriletnem odmoru svoj redni občni zbor, katerega so se udeležili bratje Orli in mladeniški odsek Šentjakobskega prosvetnega društva. Zvezo Orlov je zastopal tajnik brat Janko Hočevar, kateri je otvoril občni zbor, pozdravil navzoče brate v imenu Zveze Orlov ter v kratkem govoru pojasnil namen in pomen orlovske or-

ganizacije v sedanjem času in bodril brate k vsajtrajnemu in požrtvovalnemu delu za našo mladinsko organizacijo. Nato so sledile volitve odbora. Ker se je tekom vojske v odseku izvršilo mnogo izprememb, je bil odbor zelo pomanjkljiv in brez predsednika. Brat Janko Hočevar prosi v imenu Šentjakobskega Orla g. kaplana, brata Tavčarja, da prevzame organizatorično vodstvo odbora kot predsednik. Bratje Orli so pritrdili izvolitvi novega predsednika z burnimi živjo- in nazdar-klici. Nato prevzame brat predsednik predstvo občnega zbora in predlaga, da se izpolni nadaljni odbor, kakor so se soglasno izvolili sledeči: brat Valand Alfonz za načelnika, br. Hočevar Janko za tajnika, brat Alojzij Zajc za blaginjaka, za odbornika Stöcklinger Iv., ki vodi dramatični odsek, in brat Poženel Fr. Brat predsednik predlaga, da se bivši mladeniški odsek Šentjakobskega prosvetnega društva pridruži telovadnemu odseku in s tem preneha njegovo delovanje, tako da bodo od sedaj naprej vsi mladeniški Šentjakobskega prosvetnega društva združeni le v orlovske odseku. Polovica premoženja mladeniškega odbora pripade telovadnemu odseku, polovica pa prosvetnemu društvu. Predlog se sprejme. Sklene se, da znaša mesečna članarina 1 krono. Brata Stöcklingerja se izvoli za načelnika dramatičnega odbora. Fantovski večeri se bodo vršili redno vsako sredo ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih. Glede ljudskega šolskega naraščaja sklepa prihodnja odbora va seja. Občni zbor je posetil tudi č. g. župnik Janko Barle, ki je poudarjal važnost mladeniških organizacij ter navduševal Orle k neustrašenemu, ponižnemu, tako srčnemu delovanju, objubil je tudi vsestransko pomoč ter pristavil, da ima vsaka dobra stvar svoj obstanek in blagoslov. Orli so sodečanje in pomoč č. g. župnika vzeli z radostnim sreem na znanje. Nato se je vršila prosta debata, kako pridobiti še novih članov. Šentjakobski odsek šteje z današnjim dnem 26 rednih članov, ki so vsi telovadci. Glede podpornih članov se bo ukrenilo, da bo dodelan nov poslovnik Zveze Orlov, po katerem si bo Šentjakobski odsek tudi priredil svoja pravila.

Prosveta.

pr **Iz gledališke pisarne.** Danes zvečer ob pol 8. uri se ponovi ljudska igra »Deseti brate« za »B« abonement. — V sredo zvečer ob pol 8. uri opera »Prodana nevesta« za »C« abonement. — V četrtek dne 12. t. m. »Deseti brate« za abonement »A«.

pr **Prodana nevesta.** V soboto so Prodano nevesto previkar ponovili (za A-abonement). Marinka je pela mesto obolele Richterjeve Pirkova s prav dobrim uspehom. Njen glas je lep, prikljujiv, mehak, v nižini malo šibek, zato v višini zvok in lahkoten; celo visoki c je bil čist in poln. Igrala je vlogo zelo dobro, primerno živahno, sigurno. Prvi korak je bil morda malo vprašujoč, boječ; takoj po prvem začetku pa je vsa negotovost izginila, Marinka je bila prav iskrena.

Tudi v splošnem je bila sobotna predstava za cel red boljša od prve. Orkester se je že bolj prilagodil kapelniku in bil mestoma prav dober. Taktirka kaže, da je v izbornih rokah, zato smemo pričakovati še lepega napredka. Dejanje se je v vseh ulogah jasneje in sigurneje razvijalo, spevi so bili dovršenejši, posebno v mešanem zboru. Zdi se kot bi pri prvi predstavi pevci drug drugemu in samim sebi še premalo zaupali. Sedaj je nezaupanje izginilo, zato je bila opera mestoma že prav dobra.

Ne vem, ali bi občudoval Dervoto v visokem pp. ali Vlčka pri plesu, ali komedijanta Mareka, ki spada brez dvoma v najdovršenejše uloge.

Tudi Kovačev Vašek je bil dosti boljši, mestoma že prav dober. Posebno dobro mu gre dvo-spev z Marinko, kjer je tudi igra prav dobra. Kovač vidno napreduje.

Kecal-Zathej je igral veliko jasneje in razumneje, uloga je bila že prav dobra. Močnejša nizina pa ulogi ne bi bila v škodo.

Režiji priznamo še posebej trud in resno voljo. Začetek je bil točen, med godbo in igro naj se vsak vstop brezpogojno prepove. Če se bo to vršilo, se bomo kmalu navadili vsi reda, in to je morda tudi bistven del dobrega gledališča. B.

pr **Odborova seja Slovenske Matice** dne 28. novembra 1918. Gospod predsednik se v toplih besedah spominja pokojnega odbornika Valentina Žuna. — Leta 1914: je zaplenila cenzura Podlimbarskega roman: »Gospodin Franjo«. Maticin knjigovoz gospod Ivan Bonac je izročil takrat policiji nekaj izvodov, druge pa z vednostjo tedanjega vodstva zazidal. Kupcem so zdaj ti izvodji na razpolago po 14 K. Matica izda ročen slovar s slovensko-hrvaškim in hrvaško-slovenskim delom. V zapisniku se zabeleži priznanje kamniškemu poverjeniku gospodu Antonu Slatnarju, ki je nabral za tekoče leto 1500 K članarine in ustanovnine. — Matica se je obrnila glede zemljevida slovenskih pokrajin na vojaški geografski zavod na Dunaju, ki ga izdeluje. Skrbela bo, da zemljevid tak, kot je, čimprej izide. — Odbor reši še nekaj drugih vprašanj, tičočih se večinoma knjig za leto 1919.

Aprovizacija.

a **Gg. načelniki krušnih komisij** se vabijo, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši v sredo, dne 11. t. m., ob 5. uri popoldne v mestni posvetovalnici.

a **Krušne komisije bodo uradovale** v četrtek, dne 12., in v petek, dne 13. t. mes., od 8. do pol 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za maščobo.

a **Špeh za V. okraj.** Stranke V. okraja prejmejo špeh v sredo, dne 11. t. m., in v četrtek, dne 12. t. mes., na Poljanski cesti št. 15. Delil se bo na zelena nakazila za krompir po naslednjem redu: v sredo, dne 11. t. m., dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 160, od 9. do 10. št. 161 do 320, od 10. do 11. št. 321 do 480, popoldne od 2. do 3. št. 481 do 640, od 3. do 4. št. 641 do 800, od 4. do 5. št. 801 do 960. V četrtek, dne 12. t. m., dopoldne od 8. do 9. št. 961 do 1120, od 9. do 10. št. 1121 do konca. — Stranka dobi za vsako osebo 30 dleq špeha, kilogram stane 30 K.

a **Inozemsko meso.** Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala inozemsko meso v sredo dne 11. t. m. od 7. do 9. ure zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

a **Meso na rdeče izkaznice B.** Stranke z rdečimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v sredo dne 11. t. m. in v četrtek dne 12. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je ta-le red: v sredo, dne 11. t. m. popoldne od 1 do pol 2. št. 1 do 200, od pol 2. do 2. št. 201 do 400, od 2. do pol 3. št. 401 do 600, od pol 3. do 3. št. 601 do 800, od 3. do pol 4. št. 801 do 1000, od pol 4. do

4. št. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. št. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. št. 1401 do 1600. V četrti 12. t. m. dopoldne od pol 8. do 8. št. 1601 do 1800, od 8. do pol 9. št. 1801 do 2000, od pol 9. do 9. št. 2001 do 2200, od 9. do pol 10. št. 2201 do 2400, od pol 10. do 10. št. 2401 do konca.

a **Kislo zelje za IV. okraj.** Stranke IV. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir pri Jakopiču na Mirju v sredo dne 11. t. m. Določen je tale red: od 8. do 9. št. 1 do 300, od 9. do 10. št. 301 do 600, od 10. do 11. št. 601 do 900, popoldne od 2. do 3. št. 901

do 1200, od 3. do 4. št. 1201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja, kg stane 1 K 50 vin.

a **Kislo zelje za V. okraj.** Stranke V. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v četrti dne 12. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od 8. do 9. št. 1 do 400, od 9. do 10. št. 401 do 800, od 10. do 11. št. 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja, kg stane 1 K 50 vin.

Pogreša se od 30. novembra Tomaž Rindler, star 11 in pol leta, oblečen v rjave žametne hlače in sviter. Če kdo ve, kje se nahaja, se uljudno prosi, naj naznani to gospe Ani Rindler, Ljubljana, Kavškova ulica 108. Stroški se povrnejo.

Ukraden je bil v petek zvečer z dvorišča pri »Figovcu« mesarski voziček »zapraviljivec«, rumeno barvan. Sedež (dva blazini) je prevlečen z usnjem. Kdor kaj ve o tem vozu, naj proti dobremu plačilu obvesti gostilno pri »Figovcu«.

Našla se je manjša vsota denarja, poročni prstan in več drugih reči. Dobi se na Poljanskem nasipu št. 22, pritličje, Ljubljana.

Dekla z dežele se takoj sprejme pri boljši hiši blizu Ljubljane. Plače 70 kron mesečno. Ponudbe na upravnništvo »Slovenca« pod številko 4860.

Vino ima v zalogi in nudi Ivan Ogrin, Ljubljana, vinskata veletrgovina, Laverca pri Ljubljani.

2 baraki, novi, še ne rabljeni 10x40 m, se prodajata. Vpraša naj se od 2-4 ure popoldne na Poljanskem nasipu št. 8, Ljubljana.

2 blapca h konjem proti plači do 100 kron mesečno ter **2 služkinji** sprejme takoj Ivan Ogrin, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8. Hrana in stanovanje v hiši. (4683)

Vzgojiteljica se sprejme takoj. Ponudbe pod naslovom: **Kari Seunig-Vidal**, Ljubljana, Erjavčeva c. 26.

Posrežnica za snajenje pisarne se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Več se izve v pisarni Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Kovaški meh, usnjen, dobro ohranjen in tudi kovaška oprava se kupi. Ponudbe na: **Franc Dolenc**, trgovina z lesom, Staraloka, pošta Škofjaloka, Gorenjsko.

Velik tolar ozir. več lokalov, pripravljenih za detajlno trgovino z železnino išče v sredini mesta trdnika **Breznič & Fritsch**, trgovina z železnino v Ljubljani, Sv. Petra cesta 17.

Meblovano sobo, če je možno s posredništvom, sebnim vzhodom, išče bančni uradnik. Ponudbe na naslov: **Poštni predal 26**, Ljubljana.

Poštna aspirantinja išče stanovanje s hrano. Pranje perila oskrbi sama. Deloma plača tudi za živili. Ponudbe naj se pošiljajo na upravo »Slovenca« pod »Točnost.«

Sanke za otroke, dobro ohranjene (Rodel) se kupijo. **Gorjani Rupercvrih**, p. Novo mesto.

Motorno kolo, dobro ohranjeno in brezhibno delujoče, se prodaja. Več pove: **I. Rozman**, Florijanska ulica št. 24. Ljubljana.

Usnjat sunjke, črne ali rujave, se kupi. Ponudbe pod šifro 1000 na upravo »Slovenca«.

Bran evska stojnica se prodaja pod ugodnimi pogoji. Stojnica je na prometni Dunajski cesti ter znana pod imenom »Kopačev štant.« Pritikline: peči, tehnične itd. Ponudbe sprejema **Jera Kopač**, Novi Vodmat, Ribniška dolina 154.

Moško kolo, dobro ohranjeno, se ceno prodaja s staro pnevmatiko, v Zgornji Šiški 68.

Meblovano sobo s kuhinjo išče mirna stranka brez otrok za takoj. Dopisi se prosijo na upravnništvo »Slovenca« pod šifro »J. V. 5.«

Sodi, 7 sodov po 1500 litrov se prodaja. Ponudbe naj se pošiljajo na upravo »Slovenca« pod št. 4970.

Usnjarija, dobro idoča se prodaja radi prelitve lastnika takoj proti plačilu v gotovini. Nahaja se v čisto slovenskem kraju Spod. Štajerske. Zraven je tudi nekaj njiv in travnik ter velik zelenjadni vrt pred hišo. Ponudbe takoj na upravo »Slovenca« pod št. 4904.

Hišnik, obenem vrtnar, se išče za mesec januar. Poleg hrane in stanovanja plača po dogovoru. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4966.

Skiji, skoro novi, se prodajo ali zamenjajo za velike. Naslov: **Bleiwelsova cesta 29, II. nadst. vrata 7**. Tam se odda tudi nekaj obklesanih plaščev za dečke okoli 14. let.

„Splendit isolation“ V svrhu razkosa, njena nekega veleposredstva v Jugoslaviji se oddaja po ceni parcel. Zemlja zelo plodovita, gnojenje samo vsako tretje ali četrto leto, ugodna prilika za naseljenike. Kupcem, ki nimajo dovolj denarja, se preskrbi posojilo, za gradbo poslopja se jim odda poceni les, dokler ne zgradijo svojih domov, se jim dajo hiše v najem. Interesenti naj se nemudoma obrnejo na upravo »Slovenca« pod »Splendit isolation«.

Vino, staro, od 56 l naprej, na prodaj po ugodnih cenah. Dostavlja se tudi na dom. **J. Jelenič**, Ljubljana, Stara pot 1.

2 ročni torbici se pogrešata. Ena je iz vijoličastega krokodilskega usnja z belo zapono, druga precej velika srebrna. Kdor ju zasledi, naj odda proti zelo dobri nagradi v denarju ali živilih. Naslov pove uprava »SLOVENCA« pod št. 4968.

Inteligentna, pridna in poštena gospodarskega, črna, zmogla perfektno slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, z večletno prakso išče primerne službe v kakšni pisarni kot pisarniška moč, event. tudi kot tipkarka. Cenjene ponudbe pod »Pisarna« na upravo »Slovenca«.

7 prašičkov, lepih, po 7 tednov starih, se prodajo. Več se izve pri poizve v gostilni št. 8. na Laverci pri Ljubljani.

Suhih gob večjo množino ima naprodaj **Karol Repolusk**, trgovec, št. Vič nad Valdekom p. Mislinje, Štaj.

Cevlje z lesenimi podplati (poklje) v velikih imamo v zalogi. Cenike pošiljamo zastonj, kot vzorec pa 1 par po poštenu povzetju. Na zahtevo povzročimo tudi več parov. **Čevljarska druga iz Mirna**, sedaj **Vrbovec**, pošta **Mozirje**, Štajersko.

Zenitna ponudba. Vsled pomanjkanja znanja se želi v svrhu ženitve seznaniti 28 letni trgovsko izobražen gospod z gospodično lepega vedenja, ki bi imela veselje do trgovine. Lastnice že ustanovljenih trgovin imajo prednost. Vdove brez otrok niso izključene. Resne ponudbe, če mogoče s sliko, ki se vrne, pod šifro »Prva Sreča 4974« na upravo »SLOVENCA«.

Delovodja za pisarno, izurjen delavec, vajen tudi v rabo elektro-motorja in drugih sem spadajočih strojev, se išče. Z delom se lahko prične takoj. Osebnost se je zglašila na Sv. Martina cesti št. 8, Ljubljana.

Naznanilo in zahvala.

Potrji globoke žalosti naznanjamo, da so dogodki v naši dvakrat tužni Istri zlozgodili telo našega preljubega brata, strica, gospoda

Zorka Kluna

dekana v Oso

dne 25. novemb. t. l. v 46. letu njegove starosti. Edina tolažba nam je ogromna udeležba pri njegovem pogrebu, o katerem radi brezsrčnosti italijanskih okupacijskih oblasti niti vedeli nismo. Najiskrenejša zahvala torej onim, ki so mesto nas trpečemu olajšali zadnje ure, in požrtvovalnosti teh, ki so kruti dogodek nam osebno javili. Potem pa vsej množici onih njegovih sedanjih in bivših župljanov in prijateljev iz Oso, Sovinjaka, Bresta in drugih krajev, ki so našega nepozabnega ranjkega pod vodstvom preč. gospoda kanonika Slavca in dvanajstorice gg. stanovskih tovarišev sprejeli na njegovem zadnjem potu. Bog plačaj!

Rodbina KLUN v Škofji Loki, Ljubljani in Kotmarivasi.

Zahvala.

Ob prezgodnjem grobu našega dragega sina, brata

Adolfa Klančarja

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so ga sprejeli na zadnji poti, osobito gg. duhovnikom, bratom, članom Šentpeterskega Orla, Šentpeterskemu prosvetnemu društvu. Društvu kat. rokodelskih pomočnikov, posebno njegovemu pevskeemu zboru za sočutno petje, kakor tudi tovarišem in tovarišicam za krasen venec in zadnje spremstvo in končno vsem udeležnikom. — Težka je naša bol! Ljubljana, 9. dec. 1918.

Zalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila. 4949

Zahvala.

Podpisana javljam v svojem, kakor tudi v imenu bratov in sester, vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežuto vest, da je moj iskrenoljubljeni sin, oziroma brat, svak, nečak in stric

Pavel Jelenc

v starosti 15 let po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, dne 5. grudnia 1918 v Sevnici ob Savi preminul.

Priporoča se v blag spomin!

Križe pri Trzinu, dne 7. grudnia 1918.

Marija Jelenc.

Pavla Jelenc

na mojo tolažbo izkazali toliko sočutja in s tem pokazali, da je bil pokojnik priljubljen in spoštovan.

Hiša z vrtom v sredini mesta se prodaja. Več se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 4960.

V neutlehljivi žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da nam je ugrabila neizprosna smrt v cvetu življenja našo vročoljubljeno soprogo ozir. mater, sestro, gospo

Rozalija Schiffrer roj. Klinar

danes ob 6^{1/2} uri zvečer, prevideno, po kratki a mučni bolezni. Njeni zemeljski ostanki se prenesejo v ponedeljek 9. t. m. ob 3. uri popoldne na domače pokopališče.

Jesenice na Gorenjskem, dne 7. grudnia 1918.

Egidij Schiffrer, učitelj, soprog,

Živko Schiffrer, sin, **Joško in Cilka Klinar**, brat in sestra.

Zahvala.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so sprejeli v tako obilnem številu mojega soproga, gospoda

Jožefa Škufca

k zadnjemu počitku.

Posebno zahvalo pa izrekamo g. dr. Jenku za obiske v bolnici, g. duh. svetniku Texterju za vodstvo pogreba, sl. občinskemu zastopniku, sl. učiteljskemu zboru za udeležbo s solsko mladino, sl. pevskeemu društvu za žalostinke pred hišo žalosti in v cerkvi, sl. mestni godbi in gasilnemu društvu, g. nadučitelju Skrbincu za ganljivi poslovljni govor ob odprtem grobu.

Vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog plačaj!

V Višnjigori, 4. XII. 1918.

Marija Škufca.

Zahvala.

Vsem, ki so nas ob priliki izgube naše dobre matere

Ane Lotrič

tolažili, in vsem, ki so pokojnico sprejeli na njeni zadnji poti, se tem potom najprišrenejše zahvaljujemo.

Železniki, 7. grud. 1918.

Zalujoča družina.

Javna dražba

pohištva in različnih drugih predmetov. Med temi: pianino, salonska kredenca in garnitura, lovska puška, kolo, zlate ure, fotografski in drugi aparati, slike blago za obleke itd.

Pričetek 12. t. m. ob 9. uri dopoldne v Ljubljani, Čopova cesta št. 10 na dvorišču I. nadstropje, vhod tudi iz Kolodvorske ulice št. 18.

Zahvala.

Povodom prebriske izgube naše nepozabne soproge ozir. mame, hčere, sestre, tete in svakinje, gospe

Marije Mahorčič roj. Kobler

soproge davčnega upravitelja v p.

izrekamo najsrčnejšo zahvalo za vse dokaze globokega sočutja in za darovane cvetke in vence.

Posebno pa se še zahvaljujemo slavn. pevskemu zboru »Glasbene Matice« za gniljivo petje in vsem, ki so sprejeli blago pokojnico nanjeni zadnji poti.

Ljubljana 8. grud. 1918.

Zalujoči ostali.

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš preljubljeni soprog, oz. oče, vsem primorskim ljudem dobro poznani

Štefan Markič

po 20 urni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče vdan v voljo Vsemogočnega za vedno zatolil zemeljske oči.

Blagega rajnika priporočamo v pobožen spomin.

Jožefa Markič, soproga; **Henrik, Karol, Avgust, Jožef**, sinovi; **Štefanja Lasič**, Amalija Bertossi, hčeri; **Marija Bertossi**, zet; **Marta in Marija Markič**, nevesti.

Vabilo na

XVII. redni občni zbor

Okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil v torek, dne 17. decembra 1918 ob pol 5. uri popoldne v hranilnični pisarni.

Dnevni red:

1. Potrjenje računa za leto 1917.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Privoljenje remuneracije načelniku in nadzorstvu.
4. Čitanje revizijskega poročila in ukrepi vsled istega.
5. Slučajnosti po § 36 pravil.

Opomba: Ako bi na tem občnem zboru ne bil zastopan najmanj deseti del vplačanih deležev, se bo vršil na istem prostoru in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati § 35, 1. odst. pravil. Škofja Loka, dne 6. decembra 1918

Načelnstvo.

Čevlji „PEKO“ najboljša kakovost, zopet dobre, po dnevnih cenah, v zalogi tovarne čevljev 4871

Peter Kozina & Ko.

v Ljubljani (na Bregu).

Pismena naročila se vsled sedanjih razmer ne izvršujejo, ter se priporoča osebni nakup.

Konjak

za oslabele vsled starosti, proti slabostim v želodcu in proti izgubi telesne moči je stari vinski konjak pravo poživljenje. Potilja dve polliterski steklenici franko z zabojčkom vred za 60 K

BENEDIKT HERTL,

graščak na graščini GOLIČ PRI KONJICAH, Štajersko. 3369

Krema za britje

najboljša kakovost, rabljiva brez vode. 1 porcelan. lonček K 750

Milo za britje

pristno, najboljše vrste 3 kosi 9 K 1 kg K 34— Pošilja proti naprejš-poslatvi denarja

M. JUNKER, eksportna trgovina Zagreb 39, Petrinjska 3.Hr.-Hrv.

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebni potreščin

Anton Z. Finžgar VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d. Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

„Jugo“ - milo za pranje

v zboljšani kakovosti, belo, v kosih po četrti kilograma. Cena zaboja s 25 kilogrami (vsebujočega 100 kosov) 110 kron franko zaboja iz Zagreba. Poštni zabojski po 4 kg za netto 28 kron franko. Dobliva se po povzetju pri eksportnem podjetju **M. Jünker** v Zagrebu št. 39, Petrinjska ulica št. 3.

Pri naročilih se prosi predplačilo polovice zneska.

METLE

najboljše vrste, izredno lepo, trpežno in okusno izvršeno, dobavlja na drobno in debelo po tovarniški ceni 4444

„Globus“

prva jugoslovanska metlarska industrija. POSLOVALNICA: ZAGREB, JELACICEV TRG broj 21. Telefon: 9-73.

Dr. Pavel Avramović

zečel je zopet redno ordinirati od 10—12 ure dop. in od 2—4 ure pop. - Ob nedeljah in praznikih samo dopoldne. — Ljubljana, Stari trg št. 30. 4935

30 % ceneje

od današnjih cen dajem razne vrste sapbo (sib)

toaletnih mil

dokler kaj zaloge.

Leopold Zeisler, Zagreb **Margaretska** ul. 6/1, odd. 1.

Zahtevajte cenik! 4824

Vsako množino raznovrstnih linij

BOMBONOV

se dobi pri trdnici **FRAN MEDICA**, Ljubljana, Tržaška cesta št. 4. 4412

Mast, salami in suho meso

ter drugo submesno blago pošilja nad 5 kg **J. GIGOVIC**, Nova Gradiška, Slavonija. Denar naprej ali 50% naplačila.

Najboljši naravni nadomestek za

sladkor je pristni trčan med

z lipovim in drugim čajem veleizborno sredstvo proti »španski«. Razpošilja ga v posodah 4 5 kg

VIKTOR VOKAČ, čebelarsko podjetje Dvor, Kranjsko.

Št. 13.761.

Razglas.

Radi oddaje voženj za mestno plinarno od 1. januarja 1919 do 31. decembra 1919 vršila se bode dne 15. decembra 1918 ob 10 uri dopoldne v pisarni ravateljstva mestne plinarne (Besljevca cesta) javna pismena ponudbena razprava.

Kolkovane in z vadijem 200 K opremljene ponudbe, v katerih je navesti za imenovanje prevzemne vožnje enotne cene v številkah in besedah, izročiti je zapečateno do navedenega roka pri gori omenjenem ravnatelstvu, kjer so tudi drazbeni pogoji ob navednih uradnih urah razgrnjeni vsakemu reflektantu na vpogled.

Na ponudbe, katere ne bodo povsem ustrezale drazbenemu razpisu in dotičnim pogojem, potem na take, ki bi se pogojno glasile in končno na one, katere bi se vložile prekasno ali naknadno, se ne bode oziralo. Izrečno se določa, da si mestni magistrat pridržuje neomejeno pravico, razpisane vožnje po svojem prevdruku oddati tudi drugemu, nego najnižjemu ponudniku.

Mestni magistrat ljubljanski dne 5. decembra 1918.